25/02/2026
ח' באדר תשפ"ו

המלצות להתמודדות עם חדקונית הדקל האדומה במטעי תמר מצוי בערבה

פברואר 2025

בוגר של חדקונית הדקל האדומה

"קוקונים" עם גלמים בתוכם

גלמים ודוגרים

הפרשות מגזע התמר

חורי ההזנה

במסגרת ההתמודדות עם חדקונית הדקל האדומה במטעי תמרים בערבה, מומלץ **עד לתאריך 31/03/2026 לסיים** את הטיפולים למניעת המזיק בעצים ולהדברתו. בשנים האחרונות במרבית אזורי הארץ עדים להתפרצות מוגברת של המזיק ולאכלוס עצים צעירים, עד גיל 14, לכל אורך הגזע, ועצים בוגרים באזור ה"כתר". לשם הגנה על העצים, אנו מציעים להלן שינוי בהמלצות הקודמות. אנא, עיינו בקפידה בפרסום זה, ואם מתעוררות שאלות לגבי תכשירים מסוימים ששמם אינו מופיע בהמלצות, פנו למדריכים.

<u>טיפולים במטעי תמרים שבהם נהוג ממשק הדברה קונבנציונלי (אינו אורגני)</u>

<u>טיפולי מניעה</u> יינתנו במקרה שלא ידוע על נוכחות המזיק במטע. **יש לבצע שני טיפולים בו-זמנית: הגמעה או הזרקה וריסוס, כלהלן.**

1. הגמעת התכשיר קונפידור במינון של 10 סמ"ק לעץ לבית השורשים בשליש השני של ההשקיה. יש לערבב היטב את התכשיר במים כדי למנוע את שקיעתו.
2. תכשיר אקטרה בהזרקת גזע במינון 30% בנפח תמיסה של 12.5 סמ"ק לקדח בשימוש ב"דיקלון". לגבי היישום יש לעיין בתווית התכשיר.

<u>עצים צעירים ועצים נושאי חוטרים עד גיל 12 שנה:</u>

ריסוס הגזע מהקרקע עד לגובה של 2 מטרים והחוטרים שעליו עד חצי גובה הלולב, בתכשיר טוטם במינון 0.2%, או בתכשיר ביווריה במינון 0.2%. יש להשיג הרטבה מלאה של האזור המרוסס בכמות של 10 ליטר תרסיס לעץ לפחות. את התכשיר ביווריה יש לרסס גם על הקרקע מסביב לגזע (בגומות).

<u>עצים צעירים עד גיל 14 שנה</u> ועצים נושאי חוטרים - ירוססו בהם כל הגזע והחוטרים שעליו עד חצי גובה הלולב.

טיפול בעצים נגועים

<u>טיפול תגובה (ניתן לבחור באחת האפשרויות) במטעים קונבנציונליים:</u>

1. טיפול זה יינתן לעצים נגועים בלבד, שאובחנו ככאלה בהתאם לחיווי מחיישן או לאחר זיהוי סימנים ויזואליים של פעילות חדקונית הדקל האדומה.
2. הטיפול כולל לפחות שלושה טיפולי הגמעה עוקבים בתכשיר קונפידור, בתדירות של אחת לחודש. או הזרקה של התכשיר אקטרה כל חודשיים, עד 4 פעמים בשנה.
3. ריסוס בתכשיר נמה סטאר, המכיל נמטודות מועילות. הריסוס יתבצע על הגזע מהקרקע עד לגובה של 2 מטרים והחוטרים שעליו עד חצי גובה הלולב. יישום נמה סטאר יבוצע בנפח תרסיס של 30 ליטר לעץ לפחות, **ויש להקפיד על הכנה נכונה של התערובת לריסוס (אופן הכנת התרסיס מופיע בהמשך).** ניתן להשיג את התכשיר בחברת "ביו-בי מערכות ביולוגיות".

חשוב! התכשיר מסוגל להדביר את המזיק, אך לא למנוע את ההדבקה. את ההנחיות לטיפול יש לקבל מהחברה.

<u>טיפולים במטעי תמרים המשתמשים בממשק הדברה אורגני</u>

<u>טיפולי מניעה</u>, במקרה שלא ידוע על נוכחות המזיק במטע

- עצים צעירים עד גיל 14 שנה ועצים נושאי חוטרים ירוססו על כל הגזע והחוטרים שעליו עד חצי גובה הלולב. בנוסף רצוי לרסס גם את הקרקע שסביב העץ (בגומות). עצים בוגרים ועצים שאינם נושאים חוטרים, הנתקפים על ידי חדקונית הדקל האדומה באזור ה"כתר", מומלץ לרסס בחלקם העליון - כמטר אחד מתחת לכף הירוקה האחרונה ועד חצי גובה הלולב. הריסוס יתבצע בתכשיר ביווריה במינון 0.2%. יש להשיג הרטבה מלאה של האזור המרוסס בכמות תרסיס של 10-20 ליטר לעץ לפחות.
- אין צורך לרסס את הנוף, אלא רק את הקרקע שסביב הגזע, את הגזע ואת בסיסי הכפות.

<u>טיפול בעצים נגועים</u>

- טיפול זה יינתן לעצים נגועים בלבד, שאובחנו ככאלה בהתאם לחיווי מחיישן או לאחר זיהוי סימנים ויזואליים של פעילות חדקונית הדקל האדומה.
- בעצים הנגועים מומלץ לרסס באזור הנגוע לאורך 2 מטרים. אם האזור הנגוע נמצא בגזע התחתון - יש לרסס עד גובה של 2 מטרים מהקרקע, כולל חוטרים עד חצי גובה הלולב. בנגיעות באזור ה"כתר" יש לרסס כמטר מתחת למקום התקיפה עד חצי גובה הלולב. הריסוס ייעשה בתכשיר הביולוגי <u>נמה סטאר בנפח תרסיס של 30 ליטר לעץ</u>, <u>ויש להקפיד על יישומו הנכון</u>, מפני שמדובר באורגניזמים מועילים חיים ומשום שיעילות הטיפול תלויה בכך.

המלצות להכנה ולריסוס תערובת עם תכשיר נמה סטאר

יש להזמין את התכשיר במועד הסמוך לביצוע הטיפול, כיוון שניתן לשמור את התכשיר בקירור במשך 3 שבועות מקסימום. להכנת התרסיס יש להקפיד על טמפרטורת המים האופטימלית לפעילות הנמטודות, שהיא בטווח של 32-14 מעלות צלזיוס. ראשית, יש לערבב את החומר במכל (דלי) של 20 ליטר ולהשהות בו את התערובת למשך 15-10 דקות. לפני הכנסת החומר יש לכייל את לחץ המרסס לפי מדד של הוצאת 30 ליטר מים בפרק זמן שלא יפחת מ-3-2 דקות. אין להפעיל את המרסס בלחץ גבוה. יש להוציא את המסנן מתוך המרסס, ולאחר מכן לשפוך את תערובת הנמטודות לתוך מכל המרסס, תוך כדי ערבול קבוע. את הריסוס יש לבצע ברובה ללא פומית (דיזה) או בכלי מותאם דומה. מטרת הריסוס היא לפזר את הנמטודות על כל חלקי הגזע.

טיפול במטעים שבהם נעשה שימוש בחיישנים לגילוי חדקונית הדקל האדומה

הטיפול יתבצע לפי חיווי החיישן המעיד על נוכחות המזיק. באזור הנגוע באוכלוסיות גדולות של המזיק, יש להיוועץ במדריכי שה"מ.

טיפולי סניטציה בכל המטעים

1. יש להציב את המתזים כך שלא ירטיבו את הגזע של התמר, או לחלופין, יש להשקות בטפטוף.
2. מומלץ לסלק את העשבייה הנמצאת באזור הגזע של התמר.
3. בחלקה המיועדת ליצירת (ארגוז) חוטרים, יש להקפיד היטב על יישומם הסדיר של הטיפולים להדברת החדקונית.
4. לא מומלץ לגזום כפות ישנות עד החורף, מחשש למשיכת חדקונית הדקל האדומה לאזור הכתר. באביב, מפברואר עד יוני, נרשמה תעופת הבוגרים הגדולה ביותר.

עץ שנפל כתוצאה מנגיעות בחדקונית, **וחוטרים שהוסרו מעץ נגוע** - יש לנסר לפרוסות דקות בעובי של עד 50 ס"מ ולרסק ריסוק מלא או לשרוף באופן מידי. אזור הנפילה ירוסס בתכשיר טוטם 0.2%, ויש לוודא שלא יפלו גלמים או חדקוניות בוגרות מהעצים או מחלקי העצים באזור שבין מקום הנפילה לאתר ההשמדה (ריסוק או שריפה). **אין לשרוף עץ שאינו חתוך**, כיוון שהחדקוניות הנמצאות בתוכו אינן מתות בשרפה כזו.

שימו לב! לפני כל שימוש בתכשירי הדברה יש להיוועץ בחברת שיווק התכשיר ולקבל ממנה אישור לשימוש, מפני שיש לקוחות בחו"ל האוסרים על יישום חומרים פעילים, כמו: LAMBDA/GAMMA IMIDACLOPRID, CYALOTHRIN, ו-THIAMETHOXAM, הנמצאים בתכשירים קונפידור, אקטרה וטוטם.

לפניות ולבירורים:
סבטלנה דובריניין, מדריכת הגנת הצומח, טלפון: 0506241632, דוא"ל: svetyd@shaham.moag.gov.il
דב ניר, מדריך מטעים, טלפון: 0502993034, דוא"ל: dovnir@gmail.com

האמור לעיל הינו בגדר עצה מקצועית בלבד ואינו מהווה חוות דעת מומחה לצורך הצגה כראיה בהליך משפטי. על מקבל העצה לנהוג מנהג זהירות, ושימוש או הסתמכות על המידע המופיע לעיל הינו באחריות מקבל העצה בלבד. אין להעתיק, להפיץ או להשתמש במסמך זה או בחלקים ממנו לצורך הליך משפטי כלשהו, ללא אישור מראש ובכתב של החתומים.

© שה"מ הוצאה לאור, 2026, עריכה לשונית: עדי סלוניקו, עריכה גרפית: לובה קמנצקי